

Materiał dla nauczyciela

1. Czym jest „Ramajana”?

„Ramajana” to sanskrycki epos, który kształtował się między II w. p.n.e. a II w. n.e. W tekście pojawia się postać autora, Walmikiego, ale w rzeczywistości epos stworzyło wielu anonimowych twórców. Opowiada dzieje Ramy, jego żony Sity, brata Lakszmana oraz przyjaciela, Hanumana.

„Ramajana” to jeden z dwóch wielkich eposów indyjskich, drugi to „Mahabharata”. „Ramajana” była i jest do dzisiaj popularna w całej Azji i wystawiana w różnych formach scenicznych jako sztuka, balet (w Tajlandii), teatr cieni (w Indonezji). „Ramajana” była przekazywana ustnie z pokolenia na pokolenie przez wiele wieków. Elżbieta Walterowa, autorka polskiej wersji „Ramajany”, pisze: „Popularność *Ramajany* w Indiach wpływa stąd, że zawiera ona najwyższe ideały kultury i cywilizacji indyjskiej. Prezentuje idealnego króla, idealnego męża, ideał żony, brata, siostry, rodziców, dzieci, sługi, dostarcza wzorów zachowań w każdej sytuacji życia codziennego. Jest podręcznikiem moralności inspirującym do ćwiczenia się w doskonałości zachowania i charakteru” (cyt. za: Elżbieta Walterowa, *Ramajana*, Wyd. „Alfa”, Warszawa 1993).

2. Jak wygląda kalendarz indyjski?

Narodowy kalendarz indyjski używany jest w Indiach równoległe z kalendarzem gregoriańskim. Rok ma 12 miesięcy, a ich nazwy zaczerpnięto z hinduskiego kalendarza księżycowo-słonecznego. Pierwszy miesiąc, Chaitra, zaczyna się ok. 22 marca. Pierwsze sześć miesięcy ma po 31 dni, pozostałe po 30.

3. Co to jest Ram Navami?

Ram Navami (ang.) to święto ku czci Ramy, obchodzone przez Hinduśców na całym świecie. Tego dnia świętuje się nie tylko urodziny Ramy, ale także jego ślub z Sitą. Obchody tradycyjnie przypadają 9. dnia pierwszego miesiąca w roku, a więc na przełomie marca i kwietnia.

4. Kim są bohaterowie i co symbolizują?

- **Rama** to awatara, czyli wcielenie boga Wisznu. Symbolizuje doskonałego władcę, niekończące się współczucie i odwagę. Przedstawiany jest jako młody mężczyzna w złotej koronie i girlandach kwiatów na szyi, dzierżącego łuk i pięć strzał Brahmy, czyli stwórcy świata. Jego skóra często jest błękitna, co stanowi atrybut jego boskości. Razem z Sitą tworzą idealne małżeństwo, są symbolem prawdziwej miłości i oddania.
- **Sita** jest wzorem kobiecości i czystości. Uważa się ją za awatarę Lakshmi (bogini Fortuny). Z własnej woli towarzyszyła mężowi w czasie wygnania, pozostała mu wierna w czasie porwania na Lanę. Przedstawiana jest jako piękna kobieta w sari i koronie, z kwiatem lotosu w dłoni. Lotos symbolizuje nieskazitelną czystość, piękno kobiecego ciała, a przede wszystkim boską energię kosmosu. Często na obrazach siedzi na tronie obok Ramy.
- **Lakshmana** to przyrodni brat Ramy, który przez czternaście lat towarzyszył mu na wygnaniu. Łagodny, cierpliwy, ale też odznaczający się siłą ochraniającą. Symbol idealnego brata. Młody człowiek w książęcych szatach.
- **Hanuman** to małpa o cechach człowieka. Jako syn boga wiatru posiada zdolność latania. Przedstawiany jest z maczugą, często jako potężny mężczyzna z głową małpy. Opiekuje się zapaśnikami i walczącymi. W ikonografii niemal zawsze przedstawiany jest poniżej Ramy, w postawie klęczącej.
- **Rawana** czyli dziesięciogłowy demon władający Laną, któremu udało się zamienić bogów w służących. Zginął z rąk Ramy. W ikonografii często oprócz 10. głów przedstawiany jest z 20. rękami; w każdej z nich trzyma broń.

5. Jak obchodzi się Ram Navami?

Ram Navami to jedno z najstarszych świąt obchodzonych w Indiach. Co ważne, mogą brać w nim udział ludzie ze wszystkich kast, bez względu na pochodzenie.

Świętowanie rozpoczyna modlitwa do Słońca, odprawiana wczesnym rankiem. Kolejna modlitwa, w domach i świątyniach, odmawiana jest w

samo południe, w godzinie, w której narodził się Rama. Po modlitwach, przez miasta przechodzi wesoła procesja z figurami wyobrażającymi Ramę, Sitę, Lakszmanę i Hanumana. Jednocześnie w świątyniach odbywa się czytanie „Ramajany” i przedstawianie wybranych scen z eposu. W przedstawieniach tych biorą udział wyłącznie chłopcy z kasty braminów. Wielu wiernych przez cały dzień przestrzega postu.

6. Szczegółowy opis Ram Navami

Wierni wstają wczesnym rankiem i o świcie modlą się do Słońca. Składają bóstwom owoce i kwiaty oraz recytują mantry i śpiewają pieśni wysławiające Ramę.

W czasie przygotowań do święta sprząta się i ozdabia domy. W ciągu dnia często odbywa się w nich pudża (pudża może odbywać się także w świątyni), czyli obrzęd, podczas którego składa się różne dary bóstwu. W czasie pudży domowej rodzina zasiada wokół przygotowanego na tę okazję ołtarza (figura lub obraz bóstwa), a najstarsza osoba w rodzinie obdarowuje bóstwo owocami, kadzidłami, słodyczami, lampkami, wodą, ryżem, dzwonekami, kwiatami i liśćmi betelu. Figura ozdabiana jest kawałkami drapowanego materiału, karmi się ją, ubiera i myje. W Indiach Północnych wykorzystywana jest następnie w pochodzie wesołej procesji.

Po uroczystościach pudży śpiewa się bhadżany (bhadżan) – pieśni wprowadzające. Jednocześnie święty mąż czyta historię narodzin Ramy. Po jej zakończeniu wierni kontynuują celebrację, powtarzając mantry.

Wierni często obchodzą całonocny post, wielu z nich odmawia sobie także wody.

Wieczorem ze wszystkich świątyń w Ajodhji wyruszają procesje, które łączą się później w jeden, wspólny pochód. Wierni śpiewają i powtarzają imię Ramy (np. śpiewają SitaRam). Z czasem (ok. 2 godzin później) ceremonia przekształca się w festiwal, w którym udział biorą także turyści. Wszyscy śpiewają, wspólnie się bawią i życzą sobie szczęścia. Obrzucają się na szczęście woreczkami z kolorową wodą, tańczą i oglądają pokazy fajerwerków.

(Ram Navami Puja – zdjęcie ze strony:

<http://festivals.iloveindia.com/ram-navami/pics/ram-navami-pooja.jpg>

Ołtarzyk poświęcony Ramie – zdjęcie ze strony:

<http://picasaweb.google.com/srssamititoronto>

Ram Navami Puja – składanie darów przed ołtarzem podczas pudży – zdjęcie ze strony:

<http://picasaweb.google.com/srссamititoronto>

Obmywanie święconą wodą figurek Ramy i Sity. Woda lana jest z ozdobionej srebrnym muszli.

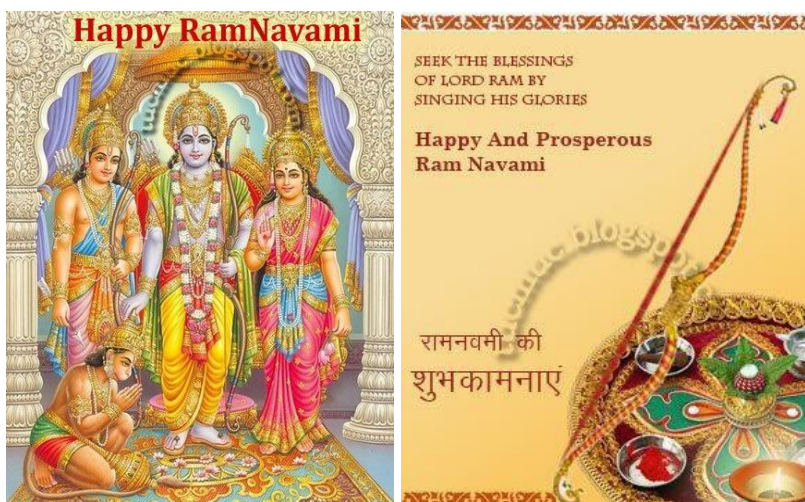
Zdjęcie ze strony:

<http://picasaweb.google.com/srссamititoronto>

Ram Navami na youtube: <http://www.youtube.com/watch?v=BAuv9DWrz0g>

7. Co jeszcze warto wiedzieć?

- Ajodhya to miasto na północy Indii, blisko granicy z Nepalem, w stanie Uttar Pradesh. Uważa się, że tam właśnie narodził się Rama. Z tego powodu święto Ram Navami obchodzone jest tam przez 9 dni znacznie huczniej niż w innych częściach kraju.
- Z okazji święta Hindusi przesyłają swym krewnym oraz przyjaciołom kartki pocztowe z życzeniami. Czasem zawierają one modlitwy, często jednak są to zwyczajowe karty świąteczne. Wysyła się też kartki elektroniczne i śle świąteczne sms-y.



(Kartka za: <http://nonzie.com/orkut-scraps/april-events/ram-navami/>)

- **Ravana** – patrz na stronie:
<http://www.quantum.umb.edu/Ravana/411px-Ravana.jpg>
- **Rama** – patrz na stronie:
<http://nagamurali.files.wordpress.com/2007/11/rm1hmv.jpg>
- **Razem** – patrz na stronie:
<http://www.iowatemple.org/images/Sita-Rama- Pattabhishekham.jpg>
- **Zestaw naczyń do pudży** – patrz na stronie:
<http://www.shaktishop.com/images/Puja-Plate-Gross-Neu-weiss1.jpg>

